

ÖZET: Belediye ve mücavir alan sınırları dışındaki yıkım kararları hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı :14399437/247266

23/12/2020

Konu :Görüş (Belediye ve Mücavir Alan Sınırı
Dışında Yıkım Kararı Hk.)

MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi :22/09/2020 tarihli ve 194096 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda özetle; ... Valiliği İl İdare Kurulu tarafından belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan yerlerde mevzuata aykırı yapılar hakkında yıkım kararının il encümeni veya il idare kurulunun hangisinin yetkisi dâhilinde alınması gerektiği hususunda talep edilen görüş yazısına istinaden, Genel Müdürlüğünüzce 3194 sayılı Kanun'un 32 nci ve 42 nci maddeleri kapsamında değerlendirmenin yapılması gerektiği yönünde görüş mütalaa edilmiş olup, bir defa da konunun ... Valiliğinin "İl İdare Kurulunun 3194 sayılı İmar Kanunu ile herhangi bir görevinin kalmadığı ve birçok ilde hâlihazırda söz konusu kararın il encümenince alındığı ve il idare kurullarının konuya ilişkin görev almadığı" yönünde hâsıl olan tereddüdü kapsamında Genel Müdürlüğümüzce değerlendirilmesi talep edilmiştir.

Bilindiği üzere; **4/3/2005 tarihli 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 6 ncı maddesinde; "İl özel idaresi mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;**

a) *Gençlik ve spor Sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,*

b) *İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma (...) orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında,*

Yapmakla görevli ve yetkilidir.

... " hükmü,

10 uncu maddesinde; "...

c) *Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç İl çevre düzeni plânı ile belediye sınırları dışındaki alanların imar plânlarını görüşmek ve karara bağlamak.*

..." hükmü,

26 ncı maddesinde "Encümenin görev ve yetkileri şunlardır:

...

e) *Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.*

...

j) *Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak." hükmü,*

56 ncı maddesinde "55 inci maddede öngörülen idarî yaptırımlara il encümeni tarafından karar verilir. Ancak vali veya kaymakam, fiilin işlendiğini tespit ettirdiğinde, yüz Türk Lirası idarî para cezasına ve üç güne kadar işyerinin kapatılmasına karar verebilir." hükmü,

“Uygulanmayacak hükümler” başlıklı 70 inci maddesinde; “*Bu Kanunla, il özel idaresinin sorumlu ve yetkili bulunduğu görev ve hizmetlerle ilgili olarak, 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu, 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu, 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, (...) ile 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.*” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 9/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 3 üncü maddesinde “*Herhangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamaz.*” hükmü,

5 inci maddesinde “...

İlgili idare; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye, dışında valiliktir.

...” hükmü,

20 nci maddesinde “*Yapı:*

a) Kuruluş veya kişilerce kendilerine ait tapusu bulunan arazi, arsa veya parsellerde,

b) Kuruluş veya kişilerce, kendisine ait tapusu bulunmamakla beraber kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş oldukları tahsis veya irtifak hakkı tesis belgeleri ile,

İmar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabilir.” hükmü,

32 nci maddesi beşinci fıkrasında; “*Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir...*” hükmü,

42 nci maddesinde; (Değişik: 9/12/2009-5940/2 md.); “*Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır.*

...” hükmü bulunmaktadır.

Buna göre yukarıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde; belediye ve mücavir alan sınırları dışında imar hizmetleri ile ilgili görevli ve yetkili idarenin 5302 sayılı Kanun uyarınca il özel idareleri olduğu, 3194 sayılı Kanun’daki buna aykırı hükümlerin uygulanmasının mümkün olmadığı, diğer taraftan imar hizmetlerinin imar planı hazırlama ve onaylama, yapı etüt ve projeleri hazırlama, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenleme, mücavir alanları ve köy yerleşik alanlarını belirleme, mevzuata uygunluğun denetlenmesi, mevzuata aykırılık halinde ise mevzuata uygunluğun sağlanması, bunun mümkün olmaması halinde ise yıkım kararının verilmesi ve idari yaptırım uygulanması gibi aşamaları kapsadığının ve bu aşamaların birbirinden ayrılmasının mümkün olmadığı kabulü gerekmektedir.

Bu bakımdan, diğer imar hizmetlerinde olduğu gibi ruhsata aykırı veya ruhsatsız bir yapının imar mevzuatı kapsamında yıkılması kararının, belediye ve mücavir alan sınırları dışındaki alanlarda il özel idaresince verilmesinin, il özel idaresinde ise yaptırım kararlarını veren organ olan il encümeni tarafından bu yetkinin kullanılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Turan KONAK
Genel Müdür